

01202404, Masseuttak Tovegen - detaljregulering. Fastsetting av planprogram

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for plan og utvikling	27.01.2026

Kommunedirektørens innstilling

I medhold av plan- og bygningslovens §§ 4-1 og 12-9 stadfestes planprogram for detaljregulering for masseuttak Tovegen (planID: 01202404) med endringer som fremgår av saksfremlegget

Vedlegg

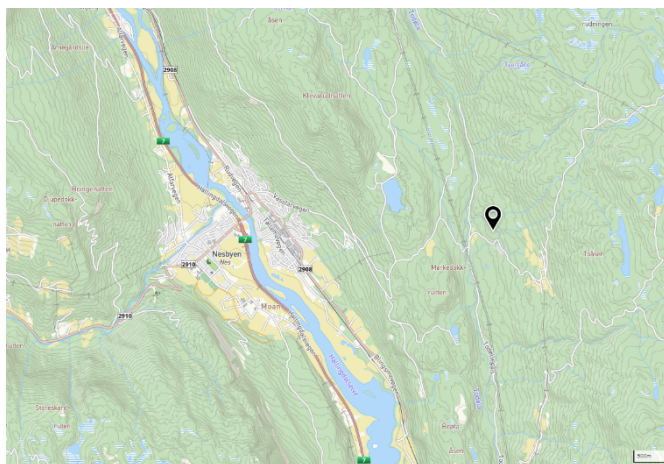
- 1 Planprogram- revidert
- 2 Uttalelse - Statsforvalteren
- 3 Uttalelse - Fylkeskommunen
- 4 Uttalelse - Mattilsynet
- 5 Uttalelse - NVE
- 6 Uttalelse - Direktoratet for Mineralforvaltning
- 7 Innspill- Astrid Thoen
- 8 Innspill - Frida Zwanenburg

Saksopplysninger

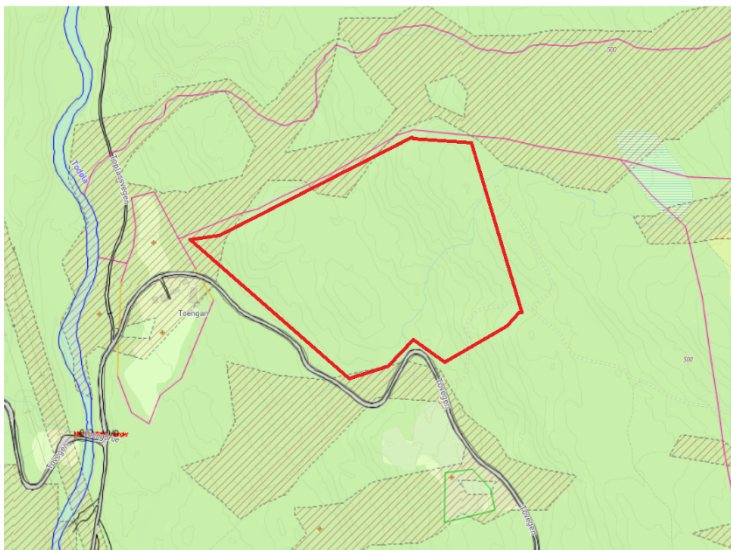
Hovedutvalg for plan og utvikling behandlet i sitt møte den 04.02.2025, sak 1/2025 planinitiativ for regulering av masseuttak på eiendom gnr. 40/12 ca 5,5 km øst for Nesbyen sentrum. Tiltakshaver er grunneier Sigvald Thoen. Det ble fattet følgende vedtak:

Hovedutvalg for Plan og utvikling anbefaler at det startes privat reguleringsarbeid for masseuttak Tovegen i henhold til plan- og bygningslovens §12-8 og §12-9, i samsvar med innsendte planinitiativ og slik det fremgår av saksfremlegget.

Tiltakshaver varslet oppstart planarbeid og høring planprogram den 13.05.2025. Det har kommet uttalelser fra Statsforvalteren, Fylkeskommunen, NVE, Mattilsynet og Direktoratet for mineralforvaltning. I tillegg fikk tiltakshaver 2 private uttalelser. Alle uttalelsene er kommentert under «Vurdering» lenger nedenfor i dokumentet.

Figur 1. Oversiktskart

Figur 2. Tiltakshavers forslag til plangrenser

Etter ekstremværet «Hans» august 2023 er det planlagt flere store utbyggingsprosjekter i Nesbyen i årene som kommer. Ca. 3 km strekning på Rv7 forbi Nesbyen er værutsatt. Statens vegvesen vurderer å heve veien, slik at denne tåler en 50-års flom.

Samtidig vil man heve bru over Rukkedøla i Nesbyen, slik at denne tåler 200-års flom. Det startes nå detaljregulering av heving av rv.7 med ny bru forbi Nesbyen.

Et annet prosjekt er en 1,3 km lang flomvoll i Nesbyen, som på det høyeste vil være mellom 5 og 6 meter høy. Noen deler av vollen vil være av stein. Oppstart planarbeid detaljregulering for flomsikring på Nesflata ble varslet oktober 2024.

Alle disse prosjektene vil kreve betydelig mengde steinmasser. Det er vanskelig per nå å beregne i detalj hvor mye steinmasse det kan være behov for i de neste årene.

Det er flere fungerende masseuttak for steinmasser i kommunen. Blant andre – Vadbrue, Vestlie som nå har pågående reguleringsprosesser for utvidelser.

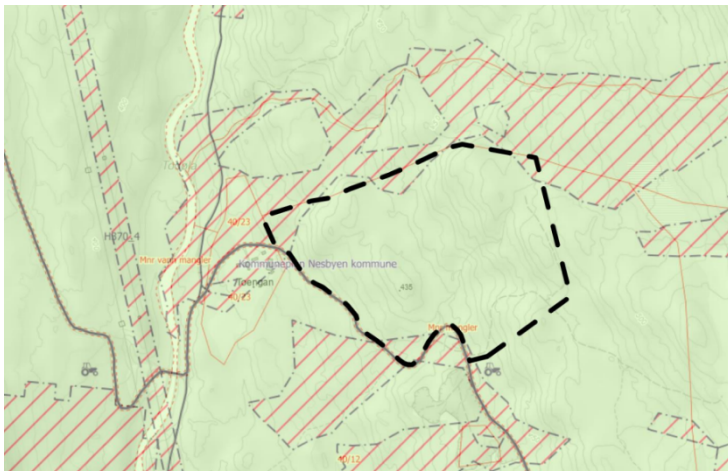
Planområdet ligger ca 420 m.o.h. og består i dag av furuskog, som har vært tynnet, og med innslag av gran og bjørk.

Størrelsen på ønsket uttaksområde vil bli ca. 100 daa. Arealomfanget av selve bruddet anslås å bli maksimalt halvdelen av uttaksområdet, da det kommer an på nødvendig

skjermingssone, bunnkote, uttaksretning, m.m. Et tenkt eksempel med uttaksområde på 50 daa og snitt på 2 fulle pallhøyder a 15 m gir et volum på 1,5 millioner faste m³.

Overordnet plan:

Området er omfattet av kommuneplanens arealdel for Nesbyen kommune, PlanID 00201101, ikraftsettelsesdato 21.06.2018. I kommuneplanens arealdel er området satt av til LNFR for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag. Deler av området er markert som aktsomhetsområde for ras og skred. Dette er teoretisk beregnede soner og planen trenger uansett ikke å berøre disse.

Figur 3. Utsnitt av gjeldende kommuneplan med planavgrensning vist med svart stiplet linje

Økonomiske konsekvenser:

Planen vil hjelpe å sikre tilgang til steinmasse i årene fremover, noen som er viktig for byggeprosjekter i Nesbyen.

Miljøkonsekvenser:

Ut fra områdets størrelse vil det være naturlig at det foretas en kartlegging av biologisk mangfold. Det er en bekk som går gjennom området. I forbindelse med kartleggingen vil biolog også gjøre en vurdering knyttet til bekken og om denne kan flyttes. Uansett vil det være naturlig at overvann fra området ledes til bekken etter å ha gått via et masseavlagringsbasseng og gjennom et infiltrasjonsanlegg i stedlige morenemasser.

Vurdering:

Statsforvaltaren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Med bakgrunn i at planarbeidet ikke er i tråd med kommuneplanen, vil Statsforvalteren sterkt anbefale at planarbeidet blir satt på vent til området er vurdert og avklart i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel. Statsforvalteren mener det er viktig at kommunen vurderer større masseuttak som en del av den overordna planleggingen hvor arealdisponeringen for hele kommunen blir vurdert samlet.

Kommentar: uttalelsen tas til orientering. Det er ikke planlagt revisjon av kommunens arealdel i nærmeste fremtid.

Etter ekstremværet «Hans» august 2023 er det planlagt flere store utbyggingsprosjekter i Nesbyen i årene som kommer. Disse prosjektene vil kreve betydelige mengder masse. Derfor startes det reguleringsarbeid for masseuttak Tovegen.

Det er vanskelig per nå å beregne i detalj hvor mye steinmasse det kan være behov for i de neste årene.

Varslingsområde har et areal på ca. 115 dekar og består av skog med høy bonitet og middels høy bonitet. En omdisponering av et slik areal vil trolig føre til betydelig klimagassutslipp og vi forutsetter at dette utredes og at alternativer vurderes. Vi viser til at innsigelse skal vurderes ved avvik fra Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og Statlige planretningslinjer for klima og energi, jf. T-2/16: miljøforvaltningens innsigelsespraksis.

Kommentar: På nåværende tidspunkt er det vanskelig å beregne i detalj hvor mye masse det vil være behov for i årene som kommer. Dette vil være avhengig av når ett eller flere av de store prosjektene eventuelt starter.

Det fremgår av saksutredning politisk avklaring av planinitiativ, at dokumentering av reelt behov for masse versus mulig skade på landskaps og naturverdier skal være del av konsekvensutredning, som tiltakshaver må selv stå for.

Viken fylkeskommune har utarbeidet en veileder for masseforvaltning i 2021, og Statsforvalteren forventer at massehåndtering og utarbeidelse av masseregnskap inngår i

planprosessen. Massehåndteringsplanen må sikre forsvarlig håndtering av eventuelle forurensede masser og sprengsteinmasser.

Kommentar: tas til orientering. Det skal unngås at partikler fra masseuttaket spres.

Sedimenteringsdam planlegges i driftsplanen.

Nærmiljøulemper

Statsforvalteren mener det er viktig at lokale miljøhensyn ivaretas. Forhold av lokal miljøinteresse vil eksempelvis være knyttet til støy, støv og trafikkhensyn. Åpnings- og driftstider for virksomhetene som holder til på området er viktig i så måte for å regulere dette. Uttak av steinmasser skaper ulemper for omgivelsene i form av støy- og støvutslipp, samt ulemper fra transport med tunge kjøretøyer. Det er støy- og støvgrensene i forurensningsforskriften kapittel 30 som regulerer dette, men det kan være nødvendig med strengere krav. Det er derfor positivt at det skal utarbeides en støyanalyse og Statsforvalteren ber om at det ved eventuell overskridelse av grenseverdiene settes krav til avbøtende tiltak som resulterer i at støvgrensene overholdes for støyfølsomme bruksformål i nærområdet.

Kommentar: tas til orientering. Støy- og støvforholdene i masseuttaket vil bli vurdert i planprosessen.

Matberedskap og beiteinteresser Varslingsområdet er i dag produktiv skog og ligger innenfor området markert som foreningen Nes sankelag – Thoenmarka. Det er for Statsforvalteren uklart om det er beiteinteresser i området. Statsforvalteren anbefaler derfor at dette inngår som tema i konsekvensutredningen slik at temaet blir belyst og ivaretatt.

Kommentar: det fremgår av de private innspillene, at det er dyr på beite i nærliggende områder. Administrasjonen anbefaler at tema «beiteinteresser» tas med i planprogrammet. Temaet utredes og beskrives i planbeskrivelsen.

Buskerud Fylkeskommune

I kommuneplanens arealdel er området satt av til LNFR for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet. Fylkeskommunen viser til at ut fra hensyn til

forutsigbarhet og for å bygge oppunder kommuneplanen som styringsverktøy bør de overordnede rammene for arealutvikling legges gjennom overordnede planer.

Kommentar: se administrasjonens kommentar til uttalelse fra Statsforvalteren ovenfor.

Konsekvensutredninger skal følge anerkjent metodikk, jf. Forskrift om konsekvensutredninger § 17, og vi viser til Miljødirektoratets metodikk i veilederen M-1941.

Kommentar: konsekvensutredningen skal følge denne metodikken, som vil bli tilpasset de faktiske forholdene slik at relevante tema blir utredet tilstrekkelig.

Slik Fylkeskommunen leser det er det temaene naturmangfold og støy som skal konsekvensutredes, mens temaene landskap, friluftsliv og vannmiljø skal omtales i planbeskrivelsen. Fylkeskommunen viser til veilederen til M-1941, del 2 med oversikt over de ulike klima- og miljøtemaene og når de ulike temaene skal konsekvensutredes. Fylkeskommunen ber om at det gjennomgås for de temaene som kun skal omtales i planbeskrivelsen og at det vurderes å ta de med inn i konsekvensutredningen.

Kommentar: tas til orientering. Planprogrammet oppdateres ved å ta med utredning av flere tema. Tema som vil også utredes er Overvann, Fysiske tiltak i vassdrag (i tilfelle det planlegges noen tiltak i bekken). Egen KU dersom bekken flyttes. Ellers vurdering i ft.

Sedimenteringsbasseng og avrenning i planbeskrivelsen.

Utredning av tema «Trafikk» tas med i planbeskrivelsen.

Tema «flomfare» tas med i planprogrammet. Det utarbeides eget notat av hydrolog.

Vurdering av aktsomhetsområde samt evt. omlegging av bekk.

Utredning av tema «støv og støvflugt» tas med i planbeskrivelsen.

Utredning av tema «beiteinteresser» tas med i planbeskrivelsen.

Utredning av tema «skredfare» tas med i planprogrammet. Det utarbeides en egen skredfarerapport.

Masseforvaltning

Regional plan for areal og transport i Buskerud inneholder retningslinjer for masseforvaltning som skal ligge til grunn for videre arbeid med reguleringsplanen.

Kommentar: se kommunens kommentar til liknende innspill fra Statsforvalteren ovenfor.

Landskap og friluftsliv

Vi ser at det skal utarbeides 3D- modell som skal vise konsekvensene av tiltaket på landskapet. Vi ber om at denne vises fra vinkler som er egnet til å få frem landskapsmessig nær- og fjernvirkning. Det er viktig at fjernvirkningene av uttaket synliggjøres på en god måte.

Vi anbefaler i tillegg at det utarbeides terrengsnitt som viser landskapet før uttaket (nåsituasjon) og snitt som viser hvordan terrenget skal være etter istandsetting (etter uttaket er gjennomført).

Masseuttaket medfører ulemper i form av støy og støv som kan påvirke friluftslivet.

Kommentar: 3D-modell bli brukt aktivt i planarbeidet og terrengsnitt vil følge planen.

Støy og støv er tema i planprogrammet, som skal utredes i planprosessen.

Vannmiljø

Det generelle målet er at alle vannforekomstene minst skal ha god økologisk og kjemisk tilstand, og at dagens tilstand ikke skal forringes. Dersom tilstanden er dårligere enn god tilstand, skal det gjøres tiltak for å forbedre tilstanden. Det må konkret utredes hvorvidt arealdisponering og tiltak, herunder eksempelvis overvannshåndtering, vil påvirke tilstanden eller oppnåelsen av miljømål i berørte vannforekomster. Dette må gjøres både for bekk som krysser planområdet og eventuelle resipienter.

Fylkeskommunen minner om at dersom det skal gjøres fysiske inngrep i vassdrag, og tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, må tiltaket vurderes etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Forskriften gjelder uavhengig av plan- og bygningsloven og planprosessen.

Kommentar: Vannmiljø vil bli særskilt vurdert og sett i sammenheng med overvannshåndtering og berørt vannforekomst.

Det vil bli utarbeidet egen KU om fysiske tiltak i vassdrag i tilfelle bekken flyttes.

Samferdsel

Det må utarbeides en trafikkutredning som legges til grunn for planleggingen.

Utredningen må inneholde et estimat på økt trafikkmengde med tunge kjøretøy (ÅDT), samt beskrive de trafikkmessige virkningene av planen i forhold til alle trafikantergrupper, herunder

også i forhold til myke trafikanter og trygg skolevei spesielt. Trafikksikkerheten må ivaretas under anleggsperioden, og permanent.

Kommentar: Trafikk vil bli et eget tema i planbeskrivelsen. Trafikkmengder vil bli beregnet og veiadkomst vurdert.

Kulturminner

For å avklare reguleringsplanens forhold til automatisk fredete kulturminner, og slik skaffe grunnlag til å uttale oss til planen, krever Buskerud fylkeskommune at det gjennomføres en arkeologisk registrering. Kravet om dette er hjemlet i kulturminnelovens § 9.

Kommentar: Det er gjennomført registreringsarbeid for kulturminner i barmarksperioden 2025.

NVE

Plan- og bygningsloven § 28-1 fastsetter at grunn bare kan bebygges dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold. Kravene til sikkerhet er videre konkretisert i byggteknisk forskrift, TEK17.

Kommentar: tas til orientering

Flomfare

Planområdet ligger delvis innenfor et område hvor det kan være fare for flom. Reell flomfare må derfor avklares og tas hensyn til. Vi viser til TEK17 § 7-2 hvor sikkerhetsklasser for flom er gitt.

Kommentar: Det vurderes om bekken og dermed flomsonen til denne berøres. I så fall vil det bli foretatt nærmere vurdering av denne etter kjent metodikk.

Overvann

Reguleringsplanen må vise hvordan overvann skal behandles både i kart og bestemmelser. Det må avsettes tilstrekkelige og hensiktsmessige arealer for å håndtere overvann.

Reguleringsplanen må vise hvordan overvann skal håndteres uten at det fører til negative konsekvenser for grunnvann, overflateavrenning, bekker, elver og innsjøer.

Kommentar: Overvann blir vurdert av VA-ingeniør i planbeskrivelsen.

Vassdrag

Det går et vassdrag gjennom planområdet, og det er viktig at både bekken og vassdragsmiljøet blir ivaretatt i det videre planarbeidet.

Ifølge vannressurslova (vrl) § 11 skal det langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring opprettholdes et avgrensa naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir leveområde for planter og dyr. Bredden på vegetasjonsbeltet kan fastsettes i reguleringsplanen. Dersom planen innebærer inngrep i vassdraget må det gjøres rede for om det er knyttet allmenne interesser til vassdraget, og hvordan inngrepet påvirker disse interessene.

Kommentar: det vises til kommunens kommentar til innspill fra Fylkeskommunen.

Mattilsynet

Det er viktig at alle vannkilder i og i nærheten av planområdet er kartlagt for at man skal kunne ta hensyn til disse. Drikkevannsforskriften sier at både vannkilde og vanntilsigsområde skal sikres med nødvendige beskyttelsestiltak.

Det må derfor sikres i planen at det ved nedbørshendelser ikke medfører avrenning til nærliggende vassdrag. Vi gjør oppmerksom på at forringet/endret vannmiljø kan gi redusert fiskevelferd på grunn av økt partikkelmengde eller annen forurensing.

Kommentar: tas til orientering. Det vises til kommunens kommentar til innspill fra Fylkeskommunen.

I dyrevelferdsloven § 3 står det at «dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødvendige påkjenninger og belastninger». Det er derfor viktig å ta hensyn til viltlevende dyr og særlig i sårbare perioder. Dyr skal beskyttes mot unødig stress og påkjenninger. Inngjerding og sikring av bruddkanter bør vurderes slik at dyr ikke går utenfor.

Kommentar: det vil bli krav om inngjerding. Detaljer fremkommer i driftsplanen.

Direktoratet for mineralforvaltning

Plandokumentene bør gjøre rede for at ressursgrunnlaget for uttaket er til stede. Det innebærer å estimere totalt uttaksvolum og antatt årlig uttak for å estimere levetid, vurdere ressursenes kvalitet og kvalitetsvariasjoner, bruksområder og marked for salg av massene på kort og lang sikt.

Der det skal drives uttak av fast fjell til byggeråstoff bør det være gjennomført en geologisk forundersøkelse, slik at det er dokumentert at bergartene innenfor uttaksområdet er egnet som byggeråstoff og at det ikke startes uttak av uegnet berg. Bergarter som blir vurdert at kan være egnet som byggeråstoff bør testes ytterligere for å dokumentere bergartenes mekaniske og kjemiske egenskaper, avhengig av formålet byggeråstoffene er planlagt brukt til.

Kommentar: utredning av ressursgrunnlag er tema i planprogrammet. Temaet vil bli beskrevet i planbeskrivelsen.

Det kommer fram av planprogrammet at det skal utredes for støy, men ikke støv. Som det diskuteres i planinitiativet er støv en utfordring som reguleringsarbeidet må ta hensyn til. Støvflukt kan ha påvirkning på naturmangfold og vassdrag og kan fraktes med vind over store områder. Lite bebyggelse i området er dermed ikke i seg selv grunn til å ikke utrede for støv, og DMF anbefaler at dette tas inn i konsekvensutredningsprogrammet.

Kommentar: utredning av støvflukt er nytt tema i planprogrammet. Temaet vil bli beskrevet i planbeskrivelsen.

Det redegjøres for i planprogrammet at vannkvalitet skal redegjøres for i planbeskrivelsen. Kommunen bør vurdere om vannmiljø skal tas inn i konsekvensutredningen som eget tema. Planområdet ligger i nærheten av Todøla bekkefelt¹ og avrenning fra masseuttak kan utgjøre en påvirkning på vannmiljø.

Kommentar: det vil bli utarbeidet et eget KU rapport i tilfelle bekken flyttes.

Astrid Woxen Thoen og Ola Tore Eggen

Tovegen og Toengen bru ikke er tilstrekkelig dimensjonert til uttransport av de mengder masse planen skisserer. Dette gjelder både bæreevne, bredde og stigning. Det vil være

konfliktskapende på både Tovegen og Vassfarvegen med dette omfang av transport og annen bruk av veien med både lokal trafikk og myke trafikanter.

Kommentar: standard for adkomstveiene vil bli vurdert i planprosessen. Det vil bli stilt rekkefølgekrav for gjennomføring av eventuelle nødvendige tiltak.

Området masseuttaket er planlagt i er del av beiteområde for husdyr. Etterlyser tiltak for å sikre området for beitedyr, og mener den mest rasjonelle metoden vil være å gjerde inn planlagt masseuttak med permanent husdyrgjerde og ferist inn til området.

Kommentar: det vil bli krav om gjerde rundt masseuttak av hensyn til sikkerhet for dyr og mennesker. Detaljer knyttet til sikring vil være del av driftsplanen, som skal følge søknad om driftskonsesjon.

Som eiere av Søre Thoen (Gnr/Bnr 40/1), er del av vårt næringsgrunnlag basert på turisme i husene i Thoen. Vi mener det må gjøres en grundig utredning av ev. støy og støvplager et massetak vil medføre.

Kommentar: utredning av både støy og støv er tema som skal utredes i planprosessen, se punkt 4.1 i planprogrammet.

Nevnte bekk gjennom planområdet har i flomsituasjoner stor vannføring og det må utarbeides en bedre plan enn å "legge den om" for å håndtere både vann inn i området og forurenset avrenning fra massetaket.

Kommentar: i planarbeidet vil det blir vurdert forskjellige alternativ for bekken i planområdet.

Frida Zwanenburg

Er kritisk til planlagte masseuttak. Planer som ligger til vurdering av dette har ikke tatt hensyn til henne og hennes eiendom.

For det første er min vannkilde til eiendommen i det utsatte området. Det foreligger en muntlig avtale mellom tidligere eier Rasmus Støyva og Thoen vedr. denne vannkilden. Et masseuttak vil helt klart komme i konflikt med denne vannkilden.

Høringsparten har en avtale med en gårdbruker på Nesbyen om leie av beite på min eiendom. Jeg er glad for å kunne ha beitedyr på eiendommen slik at denne ikke gror igjen. Et

masseuttak av denne størrelsen og nærhet til min eiendom vil med stor sannsynlighet være et problem for dyrene grunnet støy og støv. I den forlengelse påpekes det videre at Thoengen også er en yndet plass for fugler og storvilt.

Er bekymret for all den trafikken som kommer med store biler og sikkerhet for folk og dyr som ferdes. Trafikken vil påvirke plassen som boplass med støy og støv. Veien vil også få stor slitasje og til tider ved mye nedbør ser vi tydelig at veien ikke er bygd for store kjøretøy med stor trafikk.

Kommentar: Støy, støv og forhold til trafikk og vei skal utredes og må tilfredsstillende bestemte kriterier.

Uansett om grenseverdier tilfredsstilles vil etablering av et masseuttak, vil masseuttaket ha betydning for denne eiendommen som ligger nær inntil. Dette kan tas hensyn til ved å sette krav til driftstider som hindrer støyende aktiviteter f. eks søndager og i ferieperioder. Videre er uttaksretning og uttaksrekkefølge avgjørende for å minske støy ned mot denne eiendommen. Driftstider vil være en del av reguleringsbestemmelsene. Detaljer knyttet til utforming av bruddet vil avklares i driftsplanen.

Forholdet knyttet til vannkilde og evt. erstatning er av privat rettslig karakter og ikke en del av reguleringsplanen.

Konklusjon

Administrasjonen anbefaler at det reviderte planprogrammet for masseuttak Tovegen fastsettes med endringer som fremgår av saksfremlegget og som vist med rød farge i vedlagte dokument.